

Green ponudil spravo tekstilnim magnatom

Shoda, ki ga je sklicala tekstilna unija v Danville, ne je udeležilo osemsto stavarjev in njihovih prijateljev

Danville, Va. — (FP) — William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, se je odzval povabilu United Textile Workers unije in je prišel v Danville, kjer je dve uri govoril na shodo, ki se je vršila v nekem mrzem in zapuščenem tobačnem skladišču. Več kot osemsto stavarjev in njihovih prijateljev se je udeležilo shoda.

Green je v imenu stavarjev ponudil tekstilnim magnatom spravo pod sledečimi pogoji: 1. Takojšnje uposelitve vseh stavarjev brez diskriminacije in pravice, da ostanejo člani unije; Ustanovitve arbitražne komisije, v kateri bi imeli stavarji in tekstilna družba enako zastopstvo; 3. Stavarji in družba se morajo pokoriti odlokom arbitražne komisije.

Green je v svojem govoru poudarjal važnost sprave med stavarji in tekstilno kompanijo. Dejal je, da bi kompanija nicesar ne izgubila, ako bi pristala na upravičene zahteve stavarjev, ker bi se dvignil njen prestiž in bi tako povečala trg za svoje produkte. Opozoril je trgovce in uradnike tekstilne družbe, ki so se udeležili shoda, da imajo delavci iste pravice do organizacije kot kapitalisti. "Ako se bo kompanija izrekla proti arbitraži", je dejal Green, "tedaj nima nobene pravice do protekcije v legalnem in moralnem oziru. Prebivalstvo tega mesta bi moralo potem vsitati in s javnim protestom prisiliti kompanijo, da se podvrže arbitraciji."

Green je pozneje govoril s poročevalcem Federaliziranega tiska in mu dejal, da je ideja, ki se večkrat poudarja, da je organizatorična kampanja, ki jo je uvedla Ameriška delavska federacija na jugu, odvisna od izida stavke v Danvillu, napačna. Situacija v Danvillu je le incident v kampanji, ki ne bo oviral dela, ki ga je začela federacija, da organizira tekstilne in druge delavce v južnih državah. Predsednik tekstilne družbe Fitzgerald je odklonil vsak komentar glede Greenovih izjav in v dosego sprave med stavarji in kompanijo, ko so se pri njem oglašili časopisni poročevalci.

Banko propadajo

Chicago. — The Lawrence Avenue National banka je 3. t. m. zaprla vrata potem, ko so poročali, da je bila banka oropana za \$12,000. Vloge znašajo \$750,000.

Springfield, Ill. — Tri manjše banke so zaprle vrata v Almi, Beckerju in Broctonu. Vse tri so imele za okrog \$800,000 vlog.

Indianapolis. — The Fort Wayne Avenue State banka je propadla.

Indijski rebelni "kralj" najden mrt

Rangun, Burma, 3. jan. — Vojske čete so večerj zavzele zadnjo postojanko burmanskih vstajnikov v bližnjih džungljah. V postojanki je bila tudi "palaca" tajnega voditelja vstajnikov, ki se je oklical za kralja Burme. Ko so vojaki udrili noter, so našli "kralja" mrtvega. Podlegel je žunjski vročici.

Maršal Joffre umri

Pariz, 3. jan. — Maršal Joffre, ki je v začetku svetovne vojne vodil francoske armetovne vojske, je včeraj umrl po dva tedna trajajoči bolezni. Star je bil 79 let.

REORGANIZACIJA V DEL. DEPARTMENTU

Doak bo skušal dobiti apropracije v svrhu izboljšanja službe v oddelkih

Washington, D. C. — (FP) — Zvezni delavski tajnik Doak je v intervjuju s poročevalcem Federaliziranega tiska dejal, da bo skušal izboljšati v kongresu večje apropracije za ekspanzijo in izboljšanje službe v raznih oddelkih njegovega departmanta.

Ta ekspanzija, če se bo Doak posrečilo, da pridobi za svoje departmante, bo vključevala biro za delavsko statistiko, ženski in otroški biro ter druge, ki spadajo v območje delavskega departmanta.

V prešlih letih ni mogel delavski tajnik izpolniti večjih apropracij za ta departament in kongres je zavračal krivdo na administracijo. Trgovski departament je uvažal naklonjenost administracije in apropracije za ta departament so s vsakim letom rastle, toda administracija je vedno zanemarjala delavski departament in je s tem pokazala, da so ji interesi ameriškega delavstva deveta briga.

Organizatorična kampanja na jugu

Uvedba priganjskega sistema podgala tapetarje, da so se pričeli zanimati za unijo

High Point, N. C. — (FP) — Tapetarji v tovarnah pohištva v tem mestu so se organizirali in njihova unija šteje sedaj več kot petsto članov. Petinosemdeset odstotkov tapetarjev je organiziranih, kot poročajo uradniki krajevne unije.

Sedaj je v teku akcija, da se organizira tapetarje v tovarnah Tomlinson Furniture Co., ki je ena največjih firm za pohištvo v južnih državah. G. W. Williams, predsednik Centralne delavske unije v Greensboru ter Charles M. Gaskill, podpredsednik državnih delavske federacije, vodita gibanje za organiziranje delavcev in kampanja obeta biti uspešna.

Uradniki Tomlinson Furniture Co. so skušali uvesti Bedaux priganjski sistem, toda tapetarji so se uprli in zastavali. Strajk je bil končan s delno zmago in družba je bila prisiljena na ponovno uposelitve stavarjev.

Tapetarji prejemaajo od petin dvajset do štirideset dolarjev na teden, če delajo poln čas, kar je primeroma visoka plača v južnih državah. Toda kakor druge industrije, je prizadeta tudi industrija pohištva valed depresije in večina tovarov je skrajšalo delovni čas na tri dni na teden.

Reporterji spet nadlegujejo Einsteina

Pasadena, Cal. — Profesor Albert Einstein, ki je na novega leta dan došel v Kalifornijo in je bil pričrno sprejet v San Diegu, je zdaj v tehnološkem zavodu v Pasadeni gost tujakšnjih novinarstvenikov. V petek ga je obiskala tolpa reporterjev iz Los Angelesa in zastavili so mu dolgo vrsto vprašanj, ki se večinoma tičejo relativnostne teorije. Vprašanja so bila spisana. Einstein se je podal in je s pomočjo tolmачa plemenito odgovoril. Več vprašanj je zavrgel z opombo, da so neložna in nesprejemljiva; na druga je odgovoril kratko in jedrnat, ne da bi se spuščal v detajle. Na vprašanje, če obstoji temeljit konflikt med znanostjo in vero, je odgovoril, da pravilen in popoln odgovor bi zahteval celo knjigo. (Na to vprašanje je Einstein že odgovoril v New Yorku in sicer pritrjevalno.)

Državne delavske posredovalnice v Južni Karolini

Greenville, S. C. — Državna delavska federacija je izdelala predlog, ki bo predložena legislaturi in predvideva ustanovitev državnih delavskih posredovalnic v vseh večjih industrijskih mestih.

Ford odpira tovarne v Kanadi

Windsor, Ont. — Tujakšnji Fordove tovarne s podružnicami po vsej Kanadi se odpro 5. januarja in delo se obnovi s polno paro. Okrog 5000 delavcev bo uposlenih.

Milijoni dolarjev za oboroževanje

Brezposelni lahko usirajo za lakoto in nihče se ne zmeni zanje

Washington, D. C. — (FP) — Hooverjev buđet za l. 1931 predvideva \$690,000,000 za "obrambo". Ta ogromna vsota denarja se bo porabila za gradnjo bojnih ladij in aeroplanov ter za vzdrževanje armade in mornarice. Več kot polovica vsakega dolarja, ki ga bo potrošila ameriška vlada, bo porabljena v militaristične namene in to v letu mirovnih pogodb in razorožitvenih dogovorov.

To je tudi leto industrijske depresije in brezposelnosti, toda Hoover bi bil kmalu padel v nezavest, ko je mislil, da bo kongres sprejel mere za izdatno pomoč brezposelnim, da se jim preskrbi delo in se jih tako obvaruje pred lakoto.

Zares je čudno stališče, ki ga zagovarja Hoover in drugi javni uradniki z ozirom na takojšnjo in praktično rešitev problema brezposelnosti. To pokazuje, da se administracija bolj zanima za "obrambo", čeprav blufu s mirovnimi pogodbami in omejitvijo oboroževanja, kot za pomoč žrtvam brezposelnosti in industrijske depresije.

Panama strmgolavila svojega prezidenta

Revolucija juvejavna v eni noči; 19 ubitih in 14 ranjenih

Panama City, 4. jan. — Med farmarji v Panami se je pojavila agitacija za protirevolucijo. Farmarski delavci v distriktu Chepo se oborožujejo in pripravljajo za napad na glavno mesto.

Panama City, 3. jan. — Republička Panama ni hotela soostati za svojimi južnoameriškiimi in srednjeameriškiimi sosedami in je začela novo leto z revolucijo, ki se je izvršila v eni noči s popolno zmago. Vojaška junta, katero vodi Domingo Diaz, je napadla predsedniško palačo in v kratki, toda energični bitki je bilo deset moč ubitih in 14 ranjenih. Nato se je predsednik Florencio Harmodio Arosemena podal in junta je postavila dr. Ricarda J. Alfara za predsednika. Alfaro je bil poslanik v Združenih državah. Dr. Harmodio Arias, eden od voditeljev revolte, je prevzel vodstvo nove vlade. Starega prezidenta in nekaj njegovih pristavev so zaprli. Obtožili so ga korupcije in to navajajo za vzrok revolte. Panamsko ljudstvo, ki sploh ne ve kaj se godi, gleda in vpije "Viva".

General Escobar se skriva v Kanadi

Montreal, Que., Kanada. — General Jose Gonzalez Escobar, ki je vodil skrahirano revolto v Mehiki leta 1929, je bil odkrit te dni v Montrealu, kjer udobno živi ob denarju, ki ga je pograbil v mehiških bankah na teritoriju, ki je bil nekaj časa pod njegovo kontrolo. Izdala ga je njegova žena, ki ga toži za ločitev zakona in zahteva milijon mehiških pezov alimentov.

Depresija v nogavičarski industriji

Paterson, N. J. — Uradniki nogavičarske federacije poročajo o veliki brezposelnosti, ki je nastala v tej industriji. Skoro vse tovarne v vzhodnih državah so ustavile obrat in ga ne nameravajo obnoviti pred 5. januarjem, če ga bodo sploh takrat. Izmed 25,000 nogavičarskih delavcev v Philadelphiji jih je več kot polovica brez dela in unija je potrošila že več kot trideset tisoč dolarjev za podpore.

KONFERENCA O PLEMENSKEM VPRAŠANJU

Crosswaith priporočal ustanovitve zamorske delavske federacije

Katonah, N. Y. — (FP) — Konferenca za progresivno delavsko akcijo je na svojem zborovanju, ki se je vršilo v prostoru Brookwood delavskega učilišča, razpravljala o zapostavljanju zamorskega delavstva, ki nima vstopa v unije, ki so pridružene Ameriški delavski federaciji. Zborovanja so se udeležili zastopniki delavskih strokovnih in političnih organizacij, med njimi trinajst zamorskih voditeljev.

A. J. Muste je poudarjal dejstvo, da je stališče delavske federacije napram zamorcem povsem v nasprotju z izjavami v resolucijah, ki obsojajo diskriminacijo proti črnem in so bile sprejete na njeni konvenciji v Bostonu. Pozival je zamorske delegate, naj se zavzemajo za organiziranje črncev strokovno in politično.

Dr. W. E. Burghardt Dubois, urednik revije "Crisis" in intelektualni voditelj črncev, je odgovarjal na Mustejeva izjavljanja, obenem pa je zagovarjal zamorske intelektualce. "Morda je res," je dejal Du Bois, "da se zamorske grupe ne bodo nikdar razvile v dva razreda, v delavskega in kapitalističnega. Ko sem jaz prišel v New York, ni bilo nobenega zamorskega policaja. Sedaj jih je veliko število in lepe postopajo napram svojemu plemenu kot so belopoltni. Tamnitiški dvorec je storil že veliko dobrega za nas. Socialisti in komunisti nimajo nobene moči. Ako nam bodo republikanci dali več ugodnosti kot demokrati, sem pripravljen glasovati zanje."

DuBoisovim izjavam so oporekali drugi zamorski delegati ter opisavali dogodke, ko so zamorski policaji prav tako prepotepali stavarje kot belopoltni. Floria Pickney je izjavila, da je International Ladies Garment Workers unija nastopala nepristransko napram zamorskim oblačilnim delavcem za časa stavke, toda zamorski policaji so bili uslužno orodje belopoltnih delodajalcev in so uganjali nasilstva, razbijali shode in preganjali govornike.

Frank Crosswaith, organizator unije operatorjev liftov, je dejal, da dvomi, da bo kdaj Ameriška delavska federacija spreminila svojo taktiko glede zapostavljanja zamorcev in je priporočal, naj se zamorski delavci organizirajo v svoji federaciji, ki bo ščitila njihove pravice.

Milijarda dolarjev za okupacijo kitajskih trgov

Vancouver, B. C. — Tujakšnji list "The Vancouver Providence" poroča z dne 3. t. m. da namerava Kanada, Anglija in Združene države posoditi kitajski vladi eno milijardo dolarjev a vlogi, da dbe monopoli kitajskih trgov. Vse koncesije železnic, pristanišč, industrij, bank itd. na Kitajskem pridejo v roke Američanov, Angležev in Kanadčanov.

Couzens kritizira predsednika

On ne verjame, da bi konsolidacija železniških družb izboljšala položaj v industrijah

Washington, D. C. — (FP) — Senator Couzens, načelnik senatnega komiteja za meddržavno trgovino, je podal izjavo, v kateri silovito napada predsednika Hooverja, ker je podpiri nameravano konsolidacijo železniških kompanij na vzhodu. Couzens je dejal, da je Hooverjeva izjava neetična z ozirom na dejstvo, ker je senat sprejel resolucijo, da se suspendirajo vse akcije glede konsolidacij železniških družb.

Couzens dvomi, da bi nameravana konsolidacija imela vpliv na izboljšanje industrijskega položaja ali dala več priložnosti za uposelitve delavcev. Namignil je, da bo skušal Hoover diktirati Meddržavni trgovinski komisiji da odobri načrt za konsolidacijo vzhodnih železnic. Vse kaže, da se bo radi tega vprašanja vršla vroča bitka v kongresu.

Dogodki v Nikaragvi razburjajo senatorje

King zahteva, da morajo vsi pomorščaki takoj domov

Washington, D. C. — Vest, da je bilo zadnje aredo osem ameriških pomorščakov ubitih v Nikaragvi, je zelo razkačila nekatero senatorje. King iz Utaha je naznanil, da bo v senatu zahteval pojasnila od administracije kaj zlodja delajo pomorščaki v Nikaragvi in zakaj niso vsi doma. Resolucija, ki jo je pripravil za ponedeljkovo sejo senata, ko se kongres vrne s božičnih počitnic, se glasi, da se Združene države nemudoma umaknejo politično in vojaško iz Nikaragve.

Borah je tudi hud in pravi, da bo energično podpiral Kingovo resolucijo. Nadaljnja poročila iz Nikaragve o dogodku še niso pojasnila, ali so bili napadalci res vsi ameriški banditi. Ameriška patrolja 60 moč, ki je šla takoj na lov za napadalci, se je v petek vrnila prazen rok. Napadalec so našli v džungli ali pa so ušli čez mejo v Honduras.

Svinec namesto kruha

Erie, Pa. — Ako bi mestna uprava porabila denar, ki ga zahteva policijski departament, za odpravo brezposelnim, bi morda ne obstajala potreba za zvišanjem apropracij policijskega departmanta za leto 1931. Zupan Williams je namreč predložil zahtevo, da se določi vsota \$55,000 za uposelitve deset novih policajev, za strojne puške, 11 motorkolkov, štiri patrolne avte in aparat za odtiskavanje prstov.

Svinec in puške so bolj potrebne za pobjanje zločinstva, kakor oskrba družin brezposelnih, ki so zabredli v pomanjkanje po krivdi drugih.

200 Turkov pred vojnim sodiščem

Angora, 4. jan. — Dvesto muslimanskih fanatikov se bo zagovarjalo pred vojnim sodiščem v Menenu blizu Smirne, kjer so se udeležili verske revolte pred desetimi dnevi. Rebelno gibanje dervisev je popolnoma zatrto in v prizadetem kraju je mir. Obsedno stanje v Smirni in okolici še traja.

Pet rudarjev ubitih

Midvale, O. — Pri eksploziji plinov v premogovniku št. 4 Midvale Coal kompanije v soboto zjutraj je bilo pet rudarjev ubitih. Petnajst moč se je rešilo nepoškodovanih.

Katoliška cerkev zgorela

Toledo, O. — Cerkev St. Francis de Sales, najstarejša katoliška cerkev v tem mestu, je v soboto zgorela. Pri gašenju je bilo več moških ranjenih.

POZIV NAJ KOMITEJ ZASLIŠI MAGNATA

Doherty potroši milijon dolarjev, ko je priredil zabavo svojim vnučini

Washington, D. C. — (FP) — Clarence Senior, tajnik socialistične stranke, je brzojavil kongresniku Fishu, naj pokliče na zaslišanje pred komitej, ki preiskuje komunistične aktivnosti v Združenih državah, Henry L. Dohertyja, elektrarskega magnata. Seniorjeva zahteva se je nanašala na izjavo senatorja Norrisa glede zabave, kijo je Doherty priredil svoji vnučini, ko je bila vpeljana v "vilo družbo". Doherty je rezerviral prostore v hotelu Mayflower in najel posebne vlake, ki so vozili goste iz New Yorka in drugih mest. Prireditve se je vršila v raskošju, ki nima primere v zgodovini glavnega mesta. Norris je ob tej priliki dejal, da taka zapravljivost in raskošje ustvarja komunizem.

"Uljudno sugestiram," se je glasila brzojavka Fishu, "da vaš komitej pozove na zaslišanje Henry L. Dohertyja, elektrarskega magnata, ker propagira komunizem in nasilja v Ameriki. Medtem, ko na milijone ameriških državljanov strada, je ta človek potratil milijon dolarjev za zabavo svoje vnučinke. Doherty je izdajalec svoje domovine."

Norrisu je Senior brzojavil: "Čestitam vam, ker ste kritizirali Dohertyjevo postopanje. Tako početje je izdajstvo v dveh, ki se ponaša, da ima \$5,000,000 delavcev in farmarjev laročenih pomanjkanju. Potrebna je remedura, ki bo odpravila obstoječi sistem, ki dovoljuje, da mala skupina mogotcev kontrolira industrijo. Ali ste nam pripravljeno pomagati, da pridejo industrije in bančne institucije pod ljudsko kontrolo?"

Norris se ne bo pridružil socialistom, toda vodil bo vojno proti privatnemu lastništvu javnih naprav, proti Dohertyju in drugim magnatom, ki izkoriščajo ameriške delavce in farmarje.

Fish ne bo poklical Dohertyja na zaslišanje, ker je on sam član bogate familije in odobrava početje plutokracije, kadar razslapa ljudski denar v raskošnih zabavah. Fishova naloga je, preganjati nezadovoljne proletarce, kadar demonstrirajo za svoje pravice. On ne vidi nobenega vzroka, zakaj ne bi rešili aplavdirali, kadar prirejajo plutokrati svoje parade.

Združene železnice

Vse večje železnice na vzhodu so se spojile v štiri sisteme

New York. — Predsedniki železniških družb na vzhodu so na konferenci zadnji petek v New Yorku podpisali združbeno pogodbo, na podlagi katere so štiri največje družbe pogoltnile ostale železnice. Štiri družbe zdaj posedujejo okrog 60,000 milj linij in premorejo skupno osem milijard dolarjev kapitala. Združitevna pogodba je zdaj predložena meddržavni trgovinski komisiji v Washingtonu v potrditev. Predsednik Hoover je, kakor poročajo, že odobril združitve. Napovedujejo se radikalne reforme. Štiri družbe nameravajo znižati vozino na dva centa na miljo in uvesti mnogo drugih ugodnosti za potnike z namenom, da ubijejo konkurenco avtobusov. Stirje sistemi, ki bodo odsejali imeli monopol železnice na vzhodu, so: New York Central, Pennsylvania, Baltimore & Ohio in Chesapeake & Ohio. Vse druge linije so izgubile v omrežju teh velikanih.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE POSPOBNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna in Slovenska družba (Slovene National Benefit Society) in Kanada: \$2.50 na leto, \$2.50 na pol leta, \$1.25 na četrt leta; na Chicago in Cleveland \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; na inozemstvu \$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada: \$2.50 per year, Chicago and Cleveland \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Člani plačujejo po doplačilu. — Količina se ne vrača.

Advertising rates on agreement. — Manuscripts will not be returned.

Nadvoj se vna, kar ima slika s kletmi
PROSVETA
2557-59 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

123

Datum v oglepju, na primer (Dec. 31-30), poleg tega
imena na zaslavi pomeni, da vanj je s tem davkom plačilo
naloženo. Pomeni je preložen, da se vanj ni naložilo.

Pred sto leti

V novoletnem članku katoliškega lista je rečeno, da je bil napredek tehnike v zadnjih sto letih zares velikanski. Tolikih in takih iznajdb še ni videlo človeštvo. A kaj koristi vse ta napredek, ko pa je na drugi strani vse narobe. Človeštvo je zagazilo v materializem, nič ne zadovoljen in vse je sprto; sloj napada sloj, narod je proti narodu in država proti državi. Vojske, vstaje, revolucije. Nikjer ni miru in nič ne srečen. In tako dalje v tem smislu. Pisec jadrkaje, da je velik del človeštva pozabil na Boga in zato je vasa ta nesreča kljub — velikanskemu napredku.

Ako bi bil pisec živel pred sto leti, bi bil lahko čital enake jeremiade: Materialnega napredka je sicer nekaj, ampak drugače je pekel na svetu! Povsod vojne in revolucije, nikjer ni pravega mira! Nič ne zadovoljen in srečen. Pred sto leti je bilo veliko boljše! ... Ni bilo toliko novotarij, toda ljudje so bili srečni.

In pred temi sto leti enako: Same vojne, sovražnost, zločini moralno propadanje in nezadovoljnost! ... Nikjer prave sreče! — In tako dalje nazaj sto let za sto leti kakor daleč hočete.

Take jeremiade so običajni apeli na ljudsko zabitost, ki sproti pozablja na večer in še tega ne ve, kar je danes, ker nič ne vidi in ne ali in nič ne pomali.

Slika "srečnega" človeka, ki leži na kupu gnile alame in sanja o nebesih po smrti, je karikatura. Edino bolnik na možganih je tako srečen. Zdravi ljudje, ki niso hoteli biti zadovoljni z gnilo alamo in splošno mislijo svetega srednjega veka, so polagali temelj bodočemu — današnjemu — napredku. Materialni napredek je glavni pogoj vsega napredka in sreče človeštva.

Da so še vedno spori in vojne na svetu — vojne med narodi in razredi — je krivo to, ker še vedno prevladuje srednjeveška mentaliteta v glavah vladajočih pretečne večine narodov. Socialna nezadovoljnost izvira iz ekonomskega izkoriščanja, ki se vleče akosi vso naplano zgodovino v vseh mogočih formah in oni, ki se sklicujejo na Boga in od njega izvirajoče bajno sredo, so to izkoriščanje vedno blagoslovili in sami prakticirali. Ekonomsko izkoriščanje pa prihaja od privatnega lastništva, produktivnih sredstev. Dokler bodo proizvajali dobrine za privatni dobiček mesto za ljudsko rabo, toliko časa bodo vojne, depresije, brezposelnost, pomanjkanje in boji med delavci in delodajalci na svetu — v zvezi vsemu napredku v tehniki.

Zavedni delavci, ki vedno kažejo na vzroke izkoriščanja in na odpomočke, ki lahko odpravijo te vzroke, se vselej tehniškega napredka sedanje dobe, ker vedo, da baš tehniška znanost najuspešnejše koplje grob sistemu dobička. Čim več je iznajdb in revolucij v industrijah in gospodarstvu, tem bolj se krha moč in zmoglost zasebnega lastništva; čim več je kriz in polomov, temveč je šole za izkoriščane ljudi, ki spoznavajo krivice družabne uredbe. Pametni delavci ne preklinjajo stroja, ki jim jemlje zaslužek in kruh, temveč zahtevajo, da se stroj postavi v službo vseh, ki delajo. Še več in boljše stroje je treba, toda stroji morajo biti last producentov!

Zavedni delavci se ne jokajo nad nezadovoljnostjo mase. Kadar so ljudje nezadovoljni, bi to znamenje, da stremijo po preobratu na bolje. Pred sto leti je bilo veliko slabše. Takrat so angleški delavci delali za dva dolarja na teden po 16 ur na dan v tovarnah in 60 odstotkov delavskih otrok je umrlo valed podhrane. Danes delajo polovico manj časa in dobe v najslabšem slučaju petkrat več plače, umirjost otrok pa je precej znižana. Kaj je izboljšalo delavske razmere v zadnjih sto letih? Vetrna nezadovoljnost in boji delavcev in pa napredek tehnike. Oboje mora iti sporedno tudi v bodoče.

Najslabši so oni ljudje, ki vedno tarnajo nad krizami in nesrečami bednih ljudi, najmanj pa ganejo s prstom, da bi na pravi način pomagali odpraviti bedo a sveta. Materialna beda je največja nesreča!

Zidje so grdi ljudje. Špekulirajo. Kramarji, bankirji in borzni hudiči. Rusijo je imajo v pesteh, zdaj goltajo tudi Ameriko. Da, tudi katoliški cerkev so se okupirali vsaj deloma. Cerkev je izgubila milijonov dolarjev v pravkar končanem letu na borzi. Kaj vendar delajo židovski šupniki in škofje?

Glasovi iz naselbin

O drugi konferenci J. B. F.

(Nadaljevanje)

Imperial, Pa. — Pomisliti moramo, da je tudi učenje mučno, posebno v tujem jeziku. Mi smo navadno iskali izobrazbo na podlagi nemškega jezika. Šrbi so pa pošiljali in še pošiljajo svoje študente celo v Francijo. Koliko denarja to stane, ve le tisti, kateri ga štaj. Študije iz stare domovine ne bi bile v Združ. državah toliko koristne, kolikor si predstavljamo in posebno ne za našo mladino. Kdor je obiskoval šole v Združ. državah, ne bi nikoli mogel dobiti posebnega znanja v stari domovini, ker je bil tukaj rojen, vzgojen in šolan.

Drugeče bi bilo, če bi se poslalo katerega rojaka, ki je že v starem kraju imel šole in ki dobro pozna razmere in običaje naroda. Ne vem, v kakšne namene se bi poslalo mladeniče v šole v stari kraj. To je dvojje vprašanje. Mogoče bi to bilo dobro le za nekatere namene. Na drugo vprašanje si moramo tudi premisliti, koliko denarja bi vse to stalo. Vojska tja in nazaj, študije, hrana in obleka in druge šolske ter postaranske stroške. Rečimo, da bi vse skupaj stalo za par let šolanja nad \$2000 za vsakega in to s skromnim ravnanjem.

Ker je naša mladina tukaj šolana in pod našim nadzorom, bi bilo boljše, da bi jo izškoli v Ameriki. Upam, da bi ji bilo veliko lažje priti do izobrazbe tukaj nego v stari domovini. Upam tudi, da bi se mladeniči prej, bolje in veliko lažje izučili kaj potrebnega v angleškem jeziku, ki ga razumejo že iz mladosti, nego v starem kraju.

Ce se pa misli na širšo akcijo, bi pa lahko ustanovili tukaj posebno šolo v kakem mestu, kjer je največ rojakov in podučevali učence v slovenskem jeziku — ali jih pa učili slovenskega jezika. Tako šola bi lahko obiskoval vsak rojak, ki to želi. Ne mislim s tem kratiti nobenih šol, ampak le primerjati stvar kako bi bilo boljše in cenejše. Dvomljivo je pa, da bi država kaj prispevala v take svrhe. Če bi pa slučajno šolali v Ameriki katerega dijaka in v dobre, koristne svrhe, bi pa brez dvoma nam kaj pomagala tudi vladati ali pa taki zavodi, kateri imajo denar za take svrhe, posebno če bi poučevali dijake v poljedelstvu in živinoreji.

Tudi sem proti povabljenju iz stare domovine kakih učencev na stroške članstva, ker bi to več stalo nego nam koristilo. V starem kraju so vse drugi običaji in šole nego tukaj v Združ. državah. Ne rečem, da ne bi bilo kaj takega dobro, pač pa niso časi danes ugodni za tako delovanje. To bi se lahko zgodilo več, ali na podlagi prostovoljnih prispevkov. Danes je naša največja naloga pomagati brezposelnim in omejit našo revščino in bedo, ker se je tako obirno razvila po celi deželi.

Kar se pa tiče skupne akcije za pravne zadeve, je pa nekaj zelo pametnega in koristnega, kar bi nam prihranilo mnogo denarja in varovalo članstvo pred izkoriščanjem. Tudi pojasnilo br. Aleja je zelo velike važnosti za nakup bonov skupno z drugimi organizacijami. Kar omenja br. Šolič glede potovalnih učiteljev, da bi obiskovali naselbine in učili tudi pomen organizacije in druge koristne stvari, bi to bilo zelo dobro. Seveda bi bilo treba imeti razne sestanke in na njih skupno objasnjevati pomen društva in druge koristne stvari, posebno za mladino.

Med članstvom je mnogo sposobnih oseb, naj bo te ali one narodnosti, za tako delo, kar tudi ne bi stalo mnogo denarja. Danes so zelo kritične razmere za delavce, da nekateri z velikimi družinami nimajo niti od danes do jutri in nobenega kredita. Iz teh razlogov naj bi ne računali na kakšno posebno prispevke članov, dokler se razmere malo ne izboljšajo. Veliko gorja in pa brezposelnosti bi se pa preprečilo, če bi se poprijeli federacijski člani tudi farmarstva in živinoreje, kakor sem že zadnjič omenjal.

Naj bi bilo še to ali ono delo, samo da bi bilo in ostalo le pri članih federacije. Kako bi bilo lepo, ako bi lahko uposobili katerega siromaka, da ne bi taval in iskal dela od Poncija do Pilata. Ko bi enkrat imeli saj začetek,

sem pripravljen, da bi sela stvar napredovala in se razvijala v močno organizacijo. Bodimo torej vestni, složni in nepristranski ter delajmo skupno z našo mladino; na tak način se ne namudi napredek zagurati. Pridnemu delavcu ni nikoli odročeno nobeno delo, ako se le dela, tako bo tudi z našo organizacijo. Zapišimo si tudi, da v slovi je moč.

F. Lukancich.

(Konec.)

O okupiranem ozemlju

Milwaukee. — Vsa dan prečitam Prosveto od prve do zadnje strani. Dopisov iz Minnesote čitam le malo. Včasih se oglasi brat Kobe iz New Dulutha in sem pa tam kdo iz železnega okrožja, namreč iz Virginije in Aurora. Chisholm je precej velika slovenska naselbina, a odkar je Ule odšel, se redko kdo oglasi. Kadar piše Klun, poroča o družinskih zadevah, nikdo pa ne poroča o gospodarskih razmerah.

Vzrok temu molku je meni znan: tisti, ki so zmogli in bi gotovo poročali, se boje vohunov, katerih je v "okupiranem ozemlju" polno in kateri preže na vsakega, ki bi pisal o delavskih razmerah in ga takoj naznanijo jeklarakemu trustu. Jeklaraki trust ga zabeleži na črno listino in potem je good-by. Ljudje se tega boje, ker marsikdo ima tričilo, pravzaprav le en vogal, hriče so pa že jeklarakova trasta. Kjer se ni te situacije, bo pa v bližnji bodočnosti, ker trust gre za tem, da postane gospodar vsega imetja. Radi tega uničuje trgovce in hišne gospodarje.

To je plačilo, katerega trust zahteva od prebivalstva, ker je klonilo hrbet. Postali so modernejši vazali, ki se boje zgubiti še tisto premoženje, ki ga še imajo. Svoboda so že itak izgubili. Ta skrb in strah sta razumljiva, ker sleherni je moral trdo garati, predno si je zgradil dom.

Pred 15 leti je bilo v železnem okrožju jako živahno. Mesta se naglo rastle in se razvijala. Ljudje so kupovali stavbni in gradili domove. Za stavbni, na katerih je rastle grmičevje in v kakšna amreka ter akalovje, so ljudje plačevali od \$350 do \$500. Upali so, da bo šla cena vključno, sedaj pa je ravno narobe, cena posetov gre bolj in bolj navzdol.

Strokovne in politične organizacije ni v železnem okrožju. Jeklaraki trust ima vso svobodo in neovirano izkorišča. Kadar so volitve, mora delavstvo glasovati za tiste kandidate, katere postavi trust. Trust je zdobil tudi vse poskuse delavstvo organizirati. Radi razpršenega vohunstva so prišle v odbore te človeške podgane in takoj je izgubil vsako delo, ki je pristojilo v organizacijo. Trust je tudi poskrbel, da je bil vsak organizator takoj diskreditiran. Če ga trust ni mogel drugače pregnati iz ozemlja, so njegovi vohuni pričeli krožiti vest, da je organizator od kompanije odkupljen, da je prejel toliko iz toliko denarja. Njegova kariera je potem kaj hitro zaprta.

Vendar se mi strah naših ljudi pred kompanijo ne vidi toliko upravičen. Saj so načini, katerih se človek lahko poslužil, kadar piše resnico o delavskem položaju, pa bilo do devetkrat okupirano zemljo. Joseph Ule.

Pri Cascade Billu

Rock Springs, Wyo. — Proti se veru od Roalina, Wash., se razprostira tako zvano "Minera Belt" pogorje, ki tvori sevda del Cascade gorovja. Kakor vsa druga ameriška pogorja ima levo dobo zlatoiskalec, a tudi v to pogorje pridri z vse strani prospektorji okoli leta 1890.

Fantastično divje grantne so teske Cle Elum reke in njenih dotokov so nenadoma oživele. Pridne človeške roke so neumorno brakale po kamenitemrodu za slahito rmeno kovino. Cel mirujoči Kitajci so se vtihotapljali v te kraje v nadi, da hitro obogatijo. Neplanana zgodovina pa pravi, da so bili svinčen preganjeni po belih prospektorjih. Ostanki China Gold kemp se danes stojijo. Najdbe so bile nezadostne. V nekaj letih je prišlo navdušenje izpuhtevati.

Prospektorski val pa je drvil za mineralnim pasom nazaj proti Kanadi.

Kakor vsak val človeške aktivnosti zapusti za seboj sledo in v značaje, je tudi tukaj ostalo nekaj moč, katere je ta znamenita gorska pokrajina priklenila nase ter se niso mogli od nje več ločiti. Mala trojica, ki je meni precej dobro znana, po imenu Joe Griza, Lynch in Bill McKesson, ki si je nadel ime Cascade Bill, so v tem pogorju prebili akoro v letu in zimi preko 40 let. Vsi so danes, ako še živijo, že precej nad 80letni sivi starčki.

Pred nekaj leti sva bila z mojim prijateljem v Cascade pogorju za en teden na počitnicah. Nastanila sva se v kabini Cascade Billa ter bila njemu jako dobro došla. Postregel je kolikor je mogel po svoji skromnosti s starimi blazinami in kuhinjsko posodo.

Moj prijatelj ima mnogoletne skušnje iz zlatih rudnikov Nevada in Colorada. In zvesti starci tradiciji zlatoiskalcev, je tudi on imel s seboj mali prospektorski kramp in jekleno skledo za iskanje zlata. Odhitela sva v isto tako Cle Elum riverja z nado, da bova skoraj imela v skledi zlato.

Moj prijatelj skrbno pregleduje barvo in formacijo kamna ob vodni strugi ter v par krajih napolni skledo z vodnim peskom, nakar prične spirati v vodi. Na dnu skleda je ostala trohica težke kovine temne barve, kar je moj prijatelj imenoval železo, ni se pa očem to pot pokazalo nobenega zlata zrnca.

Blizu naju je stala kriva cedra in moj prijatelj pravi: "Tamle bo zlato!" Takoj izpod korenin nakopije polno skledo peska ter začne z mojsterskimi kretinami sukati skledo v vodi. Pravilno sukati jekleno skledo ne zna vsak "tinhorn", kar sem se sam prepričal. Zato je treba še precej prakse. Zopet je ostalo v skledi nekaj temne kovine. Prijatelj jo skrbno pregiba in vzkligne: "Glej, zlato!" In res na dnu skleda se je svetlikalo kak duzet zlatih zrnec vsemogočne kovine. Prijatelja je to silno navdušilo. Ispral je še mnogo skled peska, a zlatih zrnec je bilo vedno manj.

Cascade Bill se je peljal drug dan s forest rangerjem v Roalyn, a midva sva še naprej iskala zlato in lovila ribe. Prijatelj je večer in utrujenost naju kmalu spravi pod oede. Še nisva dobro zadremala, ko se zasliši vriskanje in petje.

Pri ognju ob našem šotoru se pokaže senca starega Billa, prišel konci po oski brvi preko Cooper riverja. Je bila meni uganka. Ko pride do ognja, zopet zavriška. Njegovi umetni zobje mu padajo v prah. Pobere jih in vse blatno potlači v vata. "Fire" voda ga končno vrže na klop, kjer je še nekaj časa mrmrljal in klical svojo mrtvo ženo. Z prijateljem bi skoraj počila od smeha.

Drugi dan je Bill vstal zdrav in čil kot da ni nič pil. Vprašal je naju, ako je bil kaj neroden. In ko sva mu pritrdila, da ne, je rekel: "To me veseli, ker kadam sem pijan, ne vem kaj delam in se mi zdi, da sem velika primoda."

Začel je nagovarjati mojega prijatelja, da naj gre v njegov slati prospekt, ki je bil 4 milje oddaljen ter nakopije semplevje zlato rude. Povedal mu je, v kateri tunel naj gre in je tudi takoj odhitel po strmi stezi navzgor.

Popoldan se je vrnil s torbičo zlatega kamenja, katerega je takoj v jeklenem močnjaku stolkel, potem v vodi spral ter čisto ruho vtaknil v stekleno cev napojeno z žvepleno kislino (sulphuric acid). Ta kislina sežge vse razen zlata.

Staknili smo skupaj glave in skrbno opazovali delovanje kisline. Proces je bil v nekaj minutah končan, a rezultat ni pokazal najmanjšega sledu zlata.

Staremu Billu naša poskušnja ni bila niti najmanj po volji in takoj je rekel, da gre sam po kamene ter prosi mene, da grem z njim. Odpraviva se takoj na pot. Moj prijatelj mi je priporočil, naj vzamem puško ter postavil, da je bil dopoldan precej v sadregi, ko je skoraj srečal velikega črnega medveda.

Staremu Billu sem se nemalo čudil, ko me je po strmi gorski stezi še prav dobro dohajal. Njegovi prospekti se nahajajo akoraj pri vrhu visoke gorske čeri, in človeku zastajajo pljuča, ko diha visoki gorski zrak.

Malo pred mrakom doseževa zlato tunele. Prižgeva luč in zlezava notri. Tunnel postaja vedno manjši in kmalu je bilo treba lezti po starih. Tu in tam mi Bill pokaže svetlo rudo, katero a pikom odbijem in vzamem a seboj. "Dvoj prijatelja," mi pripomi Bill, "se mi zdi izkušen zlatoiskalec, apak more rude ne pozna." Sicer je pa tudi ta ruda pokazala poznaje v sulfuričnem procesu le majhno sled zlata.

Malo nižje od prospektov pri čistem gorskem studencu je imel Bill tudi svojo kabino, v kateri sva tisto noč prenočila. Na njegovih postelji vidim cel kup suhe trave, katero so nanosile majhne rastlinojede živalice, katerim pravijo "rock rabbits". Te majhne živalice živijo po visokih pečinah in plazovih. Stari Bill je rekel, da so to njegovi zajci, ki mu grade posteljo. Sploji tudi v kabini, kadar ni njega notri.

Ko je zvečer ogenj prijetno razgrel staro kočjo, je postal Bill precej zgovoren in povedal marsikaj zanimivega o svojih doživljajih. Kot potomec črne rase je bil rojen v državi Virginiji. Rekel je, da se dobro spominja civilne vojne ter dobrih in slabih posledic, ki jih je ta vojna prinesla ameriškim črncom. Tudi svojega gospodarja, po katerem je dobil ime, je pravil, da je dobro poznal.

V splošnem se domneva, da se je bela rasa v tedanjih časih precej mešala s črno in jas bi ne rekel dvakrat, da ima Cascade Bill v sebi precej bele krvi.

Kadar je človek na planinah po navadi dolgo ne spi, ker za to je akoda časa. Prvi žarki jutranjega solca že slušajo za razgled po dolini. In ravno od te kočje se nudi oem nepoznani razgled čez doline in strmine Cascade pogorja.

Le žal, da sta v temnih soteskah Cle Elum riverja leta 1920 zgubila življenje dva Slovencu. prvi je bil Blaž Čeferin, katerega je ubila amreka, ko je gasil gozdni požar in drugi je bil Tom Vodina. Robitko so streljali z dinamitom pri grajenju pota. Bill mi je pokazal približno smer, kjer sta se pripetili nesreči.

Predno sva odšla v dolino, je Cascade Bill še enkrat pogledal svojo napol podrti kočjo in pripomnil: "Ne vem, če bo stala še eno zimo." Visoka suha postava se mi je v tem hipu zazdelo močno vključena in njegove oči so se tragično ozirale kot da jemljejo slovo od srečnega kraljestva, v katerem je prebil skoraj pol stoletja.

Frank Klopčič.

Skrb za brezposelne

Milwaukee, Wis. — Tudi v Milwaukee je velika brezposelnost. Praviijo, da je okrog 30 tisoč ljudi brez dela in mnogo še nad leto dni. Radi tega ni čudno, če vlad velika revščina in pomanjkanje, kakor v drugih mestih.

Ceprav niso socialisti v večini v mestni in okrajni vladi, so vsemeno toliko pripomogli, da ni treba delavcem berati in stati po več ur v mrazu v dolgi vrsti, da dobe kosček kruha in skodelico juhe. Pri okrajni in mestni vladi so izsilili, da je bilo ustanovljenih več tako zvanih "out door relief" postaj, kjer brezplačno delajo živeč. V akrajnih slučajih revščine preskrbijo te postaje strankam premog in tudi plačajo stanarino, da niso družine pomotane na cesto.

To dokazuje, ako bi bili danes socialisti v večini v kongresu in drugih postavodajnih zbornicah, bi ne bilo toliko pomanjkanja in revščine. Vse to tudi pomeni, da so delavci končno v veliki meri odgovorni za situacijo, ker si nočejo zgraditi svoje politične stranke, ki bi zastopala njih interese, pač pa glasujejo za republikance in demokrate ter "prijatelje" pri vsakih volitvah, ne pa za socialiste. Upajmo, da so sedanja časi dobra, čeravno draga šola za ameriško delavstvo.

Naj še omenim, da odpomočne postaje dajejo brezplačno živeč in drugo podporo le državljanom, ki živijo v okraju ne manj kot dve leti. — Joseph Ule.

Dijaške vojne proti profesorjem

Francoški prosvetni minister je odločno končal mačje koncerte, ki so jih pariški visokokoli redno prirejali profesorju Blanchettieru. Radi strogosti pri izpitih obsovanih profesor je odšel na drugo univerzo, a največji kričaji in pretepači izmed dijakov so bili kaznovani s izgubo semestra. V zgodovini slavne pariške Latinske četrti je zabeleženih več aličnih dogodkov. V srednjem veku so bili na dnevnem redu, a najbolj je znano preganjanje profesorja Raynerja, osebnega zdravnika Napoleona III. Leta 1862 ga je cesar v priznanju njegovih zaslug imenoval za rednega profesorja na medicinski fakulteti. Rayner sicer ni imel nobenih znanstvenih zaslug ali naložb, toda cesar je bil mnenja, da odtehta dober zdravnik vsaj dva subuparna profesorja. Tedaj so si medicini prišlegi, da Rayner ne bo mogel predavati. Dvignili so že pri prvi uritakšen živig in vrišč, da je morala policija izprazniti predavalnico. Naslednji teden se je ponovilo isto. Ta vojna je trajala dve leti. Pod varstvom oročnikov je poskušal Rayner vedno zopet predavati, a nikakor ni mogel zaključiti predavanja pred točo gnilih jabolč, črninikov in aličnih dobrot. Naposled se je vdal in postal ostavko. Podobno se je vršila tudi dijaška vojna zoper profesorja Delbeauja, marca 1872. Dijaki so zvedeli takrat, da je izročil policiji ranjenega komunarda, ki ga je naprosil za zdravniško pomoč. Razburjeni medicinci so dejali, da je osramotil s tem ves zdravniški stan. Priredili so mu takšen "koncert", da je morala univerza na mesec dni ustaviti predavanja na medicinski fakulteti.

Včasih je imelo slično sovraštvo nepričakovan zaključek. Leta 1889. ni ugajal dijakom mladi profesor Blanchard. Redno so ga sprejeli s strahovitim tuljenjem. Profesor je potem običajno prekinil predavanje, še in deset minut pozneje poskušal s istim neuspehom pričeti znova. Naposled je nekoč odšel, ne da bi se vrnil. Dijaki so poslali ogleduhe, da bi poizvedeli, kam je izginil. Našli so ga v profesoraki eobi, sedel je popolnoma sam in bridko lhtel. Te solze so tako pretresle mladino, da se je akasala svojega razgrajanja. Naslednjokrat je Blanchard sprejela z navdušenim ploskanjem in od tedaj je vladal pri njegovih predavanjih najvzornjši red. Sovražstvo se je izprevrilo v priljubljenost. Profesor Royer-Collard je pod aličnimi okoliščinami zmagač s svojo prisotnostjo duha. Dijaki so ga izvižgali, ko je nastopil v Sorboni. Zapustil je univerzitetako poslopje in kakšnih 500 dijakov mu je sledilo za petami ter ga "počastilo" s točo psokv. Na svojem begu je dospel profesor do novega mosta ob Francoskem inštitutu, kjer je takrat pobiralo mesto za prehod po 1 sou mitnine. Profesor je planil na most, dijaki pa so nenadoma obstali. Tudi en sou, je denar in morda niso bili val tako petični. Profesor se je ozri, se nasmehnili in mitninarju pomolil zlat loulador. Plačam za vse! Ti gospodje me častijo s svojim spremstvom! Navdušeni dijaki so zaplokalali, dvignili profesorja na roke in ga smagovalno nesli nazaj v Sorbono. Od tedaj je bil njih ljubljeneč.

Muhasti kupci

Sovjetski listi tožijo o brezvestnem kapitalističnem tisku, ki hoče javnost prepričati, da zasluži Rusija ogromne milijarde pri izvozu, in piše celo o nevarem dumpingu. V resnici so inozemski kupci tako muhasti, da povzročijo sovjetom večkrat velike izgube. Na temelju predhodne pogodbe z neko vdolino nemško zlatarsko tvrdko se je n. pr. lefos lotila državna brusilnica v Ekaterinburgu izdelovanja "srečonosnih" sloničev iz ametistov in drugih plemenitih kamnov. Pripravlila je za izvoz nad 10.000 slonov v vseh barvah in velikostih. Toda nemški izvedenec, ki bi moral sprejeti blago, ga je neprimerno zavrgel. "Zakaj visijo vašim slonom rlici navzdol?" je vprašal. "Mar ne veste, da mora imeti srečonosni slon čim bolj navzgor zaviljan rlicel? Nobeden borzijanec ne da bi govoril o letalcih in drugih praznovernih klientih v Ameriki in Evropi, ne bo kupil vaših slonov. Rlicel navzdol pomeni propadanje in nesrečo!" Tako se je ponesrečila velika, dobro zasnovana kupčija. Domače prebivalstvo itak ne bo kupovalo lepših slonov, ker za to nima ne veselje še denarja. Zakaj piše Evropa samo o sovjetskih dobičkih a ne omenja sovjetskih izgub?

Žarnica, ki sveti za 3 milijone luči

Naše navadne žarnice imajo navadno po 15 do 100 vatov, tudi po 200, redkokdaj pa do 500 vatov. V največjem času pa so konstruirali žarnice, ki imajo po 10.000 vatov. Te žarnice svetijo z močjo 3 milijonov sveč. Te vrste žarnice so v filmskih fabrikah že skoro docela izpodrinile obične. 10.000 vatov pa je toliko, kakor 14 konjskih sil, a pri tem je treba vedeti, da je 14 "tehničnih" konjskih sil precej več kakor pa delo 14 pravih konj. 14 krepkih konj bi moralo torej napeti vse svojo moč, da bi za kratek čas doslegli tako delo in tak učinek, kakor ga razvija moderna "nad-žarnica". Nova žarnica je visoka 80 centimetrov. Te žarnice pa še niso konec v razvoju svetilne tehnike, ker so začeli že konstruirati žarnice, ki bodo močne po 20 in celo po 50 tisoč vatov, kar je približno toliko kakor 68 konjskih sil. Tako svetilka tehta 7 kilogramov, a na sunaj ni dosti večja kakor ona po 10.000 vatov. Vročina, ki jo izžareva 50.000 vatov močna svetilka je tako huda, da se sme človek svetilki približati le do 2 metra razdalje; električnega toka pa porabi taka svetilka za tri dolarje na uro.

Mož: "Celih šest tednov! Kaj pa, gospod doktor, ali bi ji ne mogli dati tudi druge roke v gips?"

